

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

▣ Διδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο ▣

Άριστοτέλους Πολιτικά, Γ 1, 3-4 / 6 / 12

Ὁ πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν που πολίτης ἐστίν (καὶ γὰρ μέτοικοι καὶ δοῦλοι κοινωνοῦσι τῆς οἰκῆσεως), οὐδ' οἱ τῶν δικαίων μετέχοντες οὕτως ὥστε καὶ δίκην ὑπέχειν καὶ δικάζεσθαι (τοῦτο γὰρ ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσιν). ... πολίτης δ' ἀπλῶς οὐδενὶ τῶν ἄλλων ὀρίζεται μᾶλλον ἢ τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς. ... Τίς μὲν οὖν ἐστὶν ὁ πολίτης, ἐκ τούτων φανερόν· ὃ γὰρ ἐξουσία κοινωνεῖν ἀρχῆς βουλευτικῆς καὶ κριτικῆς, πολίτην ἤδη λέγομεν εἶναι ταύτης τῆς πόλεως, πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιούτων πλῆθος ἱκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς, ὡς ἀπλῶς εἶπειν.

A. Να μεταφράσετε την παραπάνω παράγραφο στη νέα ελληνική.

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω :

B1. Ποιοι δεν είναι πολίτες κατά τον Άριστοτέλη και με ποια κριτήρια αποκλείονται; Γιατί αυτά τα κριτήρια δεν είναι ικανοποιητικά για τον ίδιο;

Μονάδες 15

B2. «πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιούτων πλῆθος ἱκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς» : Να αναλύσετε τον παραπάνω ορισμό της πόλης και σε συνδυασμό με το ακόλουθο μεταφρασμένο χωρίο να σκιαγραφήσετε τη σχέση του πολίτη με την πόλη στην οποία ανήκει.

Άριστοτέλους Πολιτικά Α 2, 11-12

Στην τάξη της φύσης η πόλη προηγείται από την οικογένεια κι απ' τον καθένα μας ως άτομο· ο λόγος είναι ότι το όλον αναγκαστικά προηγείται του μέρους· πραγματικά, αν πάψει να υπάρχει το σώμα ως σύνολο, δεν θα υπάρχει πια ούτε πόδι ούτε χέρι παρά μόνο ως (ίδια) λέξη, όπως, ας πούμε, αν μιλούμε για πέτρινο χέρι (θα είναι, πράγματι, κάτι σαν αυτό, αν μια φορά πεθάνει) : όλα τα πράγματα είναι αυτό που λέμε ότι είναι, αν τα κρίνουμε με κριτήριο τη λειτουργία και τις ιδιότητές τους· από τη στιγμή, επομένως, που θα πάψουν να έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά, δεν θα πρέπει πια να λέμε ότι είναι ό,τι ήταν

πριν, αλλ' ότι απλώς εξακολουθούν να λέγονται ακόμη με την ίδια λέξη.

Μονάδες 15

B3. Ποιες διδασκαλίες του Αριστοτέλη παρουσιάζονται στις διδαχθείσες ενότητες των *Πολιτικών*,

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε ποιες από τις λέξεις του πρωτότυπου κειμένου είναι ετυμολογικά συγγενείς με τις ακόλουθες:

ευεξία, όντως, άπληστος, συνοικία, αδιάβλητος, ευκρίνεια, εναρκτήριοι, άφιξη, επικοινωνιακός, ευφάνταστος.

Μονάδες 10

▣ Αδίδακτο κείμενο ▣

Ξενοφώντας, Κύρου Παιδεία 7, 6-7

Παῖδες ἐμοὶ καὶ πάντες οἱ παρόντες φίλοι, ἐμοὶ μὲν **τοῦ βίου** τὸ τέλος ἤδη πάρεστιν· ἐκ πολλῶν τοῦτο σαφῶς γινώσκω· ὑμᾶς δὲ χρῆ, ὅταν τελευτήσω, ὡς περὶ εὐδαίμονος ἐμοῦ καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν **πάντα**. Ἐγὼ γὰρ παῖς τε ὢν τὰ ἐν παισὶ νομιζόμενα καλὰ δοκῶ κεκαρπῶσθαι, ἐπεὶ τε ἤβησα, τὰ ἐν νεανίσκοις, τέλειός τε **ἀνὴρ** γενόμενος τὰ ἐν ἀνδράσι· σὺν τῷ χρόνῳ προϊόντι ἀεὶ συναυξανομένην ἐπιγινώσκειν ἐδόκουν καὶ τὴν ἐμὴν δύναμιν, ὥστε καὶ τοῦμὸν γῆρας οὐδεπώποτε ἡσθόμην **τῆς** ἐμῆς **νεότητος** ἀσθενέστερον γινόμενον, καὶ οὔτε ἐπιχειρήσας οὔτ' ἐπιθυμήσας οἶδα ὅτου ἠτύχησα. Καὶ τοὺς μὲν φίλους ἐπέιδον δι' ἐμοῦ εὐδαίμονας γενομένους, τοὺς δὲ πολεμίους ὑπ' ἐμοῦ **δουλωθέντας**.

Γ.1. Να μεταφράσετε το κείμενο στη νέα ελληνική.

Μονάδες 20

Γ.2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- α.** **παίδες** τη γενική πληθυντικού.
εὐδαίμονος την κλητική ενικού.
γῆρας τη γενική του ίδιου αριθμού.
τὴν ἔμην τον ίδιο τύπο για πολλούς κτήτορες
ἀσθενέστερον τον ίδιο τύπο στο θετικό βαθμό.

Μονάδες 5

- β.**
πάρεστιν τον ίδιο τύπο στην υποτακτική.
κεκαρπῶσθαι το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην οριστική του Ενεστώτα στην ίδια φωνή.
ἐπιγινώσκειν τον ίδιο τύπο στον Αόριστο.
οἶδα το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο στην έγκλιση και στο χρόνο που βρίσκεται.
ἐπείδον το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική του Παρατατικού στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Γ.3.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου:

τοῦ βίου, πάντα, ἀνῆρ, τῆς νεότητος, δι' ἐμοῦ, δουλωθέντας.

Μονάδες 6

- β.** «ὕμᾱς δὲ χρῆ, ὅταν τελευτήσω, ὡς περὶ εὐδαίμονος ἐμοῦ καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν πάντα»: Να αναγνωρίσετε το είδος του χρονικοῦποθετικού λόγου.

Μονάδες 4

Τύχη ἀγαθῆ!!!

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ

Ρένα Σαρμπάνη